

Deze rubriek staat open voor iedereen die op het gebied van de ruimtelijke ordening en gebouwde omgeving iets wil aankondigen of bespreken. Kopij en materiaal opsturen naar de redactie. Samenstelling: Gelske van Dalen en Mariëlle de Winter.

VERVOEREND NEDERLAND

Voor het elfde achtereenvolgende jaar heeft het ministerie van Verkeer en Waterstaat het jaarbericht *Vervoerend Nederland* uitgegeven. Het jaarbericht geeft een beknopt en cijfermatig overzicht van wat zich in vervoerend Nederland in het laatste jaar heeft afgespeeld. Daarnaast geeft het een beschrijving van het beleid waarmee Verkeer en Waterstaat de ontwikkelingen in het Nederlandse verkeer en vervoer tegemoet treedt.

Exemplaren van dit jaarbericht zijn op te vragen bij de afdeling Informatie en Documentatie van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat : 070-3518006.

PRIJSDALING KOOPWONINGEN

De koopsector maakt de laatste jaren een stormachtige ontwikkeling door. Steeds vaker wordt de vraag gesteld of de sinds het begin van de jaren negentig ingezette prijsstijging zal aanhouden. Peter Boelhouwer van het Onderzoeksinstituut OTB onderzocht de toekomstige kooprijsoontwikkeling in Nederland. Hij concludeert op basis van een internationale vergelijking dat op de lange termijn een tijdelijke prijsverlaging van bestaande koopwoningen voor de hand ligt. Verschillende argumenten worden hiervoor genoemd, bijvoorbeeld het herstel van de scheefheid in de vraag-aanbodverhoudingen of een niet langer dalende rente in de komende jaren. Ervaringen uit het buitenland leren ons dat prijsstijgingen na verloop van tijd ook weer worden gevolgd door prijsdalingen. Uit het onderzoek blijkt dat de aangeduide prijsontwikkelingen vooral in de woningmarktgebieden buiten de Randstad aan de orde zullen zijn. Binnen de Randstad blijkt de markt nog niet in staat om te voldoen aan de groeiende kwaliteitsvraag, waardoor een permanente druk op het dure marktsegment voorzien wordt. De regionale differentiatie in kooprijsoontwikkelingen zal op termijn nog groter worden.

Peter Boelhouwer, Kooprijsoontwikkelingen in internationaal perspectief, ISBN: 90-5405-040-3, is op te vragen bij NETHUR 030-2532250.

VIJFDE NOTA

Dit najaar verschijnt de Keuzepuntennotitie 'Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening'. Deze notitie bespreekt een aantal belangrijke dilemma's die de rijksoverheid heeft bij het maken van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening. Op basis van de evaluatie van deze Keuzepuntennotitie wordt de uiteindelijke Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening gemaakt. Het Nederlands Studie Centrum (NSC) heeft het congres 'Dilemma's bij de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening' georganiseerd om mee te denken en discussieren over het eindresultaat.

Naast een toelichting op de notitie door het Ministerie van VROM worden de volgende punten uitgediept: Vitale en complete steden: versterking stadseconomie

-Vitaal landelijk gebied: een nieuwe gebiedsstrategie

-Duurzame economische ontwikkeling

-Corridors, mainports, mobiliteit en infrastructuur

-Ruimte voor de dynamiek van het water

-De rol van de overheid

Het congres zal plaats vinden op woensdag 3 november 1999 in het Promenadehotel te Den Haag. Het is speciaal bestemd voor ieder bij de toekomstige inrichting van Nederland betrokken is, dan wel wil zijn.

Telefonische aanmeldingen via het nummer: 010-2073333 of per fax via nummer: 010-4550755.

Inlichtingen zijn verkrijgbaar bij het NSC, tel.: 010-2073319 (drs. Anita J. Eggink of Leontine Meletis Ziekman) E-mailadres: l.meletis@nsc.nl.

DUBO

Op woensdag 24 november aanstaande organiseert het Nationaal Dubo Centrum in het RAI Congrescentrum de Nationale Dubo Dag 1999: een landelijke manifestatie over duurzaam bouwen voor iedereen die betrokken is bij het bouwproces. Onder het motto 'Duurzaam over de drempel' worden in parallelsessies in het ochtendprogramma diverse aspecten van actuele dubothema's belicht. In het middagprogramma staan toekomstige ontwikkelingen en uitdagingen centraal. De inhoud van het congresprogramma vindt zijn weerslag in een vaktentoonstelling, waar nieuwe producten, visies en concepten

gepresenteerd worden door onder andere bouw- en energiebedrijven en dubospecialisten.

De deelnamekosten van de Nationale Dubo Dag 1999 bedragen f475,- p.p. (excl. btw). Voor studenten is een beperkt aantal reductieplaatsen beschikbaar. Kaarten kunnen worden aangevraagd bij ROSTRA congrescommunicatie (Jacqueline Pootjes of Maaike van Langelaan), telefoon 070-3648703, fax: 070-3562878, e-mail: rostra@euronet.nl. Op de speciale website van de Nationale Dubo Dag 1999 (via www.dubo-centrum.nl) is meer informatie te vinden over het programma.

INTERNET LOKET

www.wonenplein.nl is een centraal internet loket voor informatie over wonen in Amsterdam dat begin juni 1999 officieel werd geopend. Via hyperlinks wordt bestaande informatie op een overzichtelijke wijze ontsloten. De geïnteresseerde kan op die manier via verschillende wegen aan de gewenste informatie komen. Het Wonenplein is een initiatief van het Amsterdamse Volkshuisvestingsoverleg (AVO) in samenwerking met De Digitale Stad (DDS). De partijen die deel uitmaken van het AVO zijn de Stedelijke Woningdienst Amsterdam (SWD), de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties (AFWC), het Amsterdamse Steunpunt Wonen (ASW) en de stadsdelen.

KADASTER IN KAART

Tot 7 november 1999 is in het Historisch Museum Apeldoorn een expositie te zien over de geschiedenis van het Kadaster. De geschiedenis van het Kadaster begint vroeg in de negentiende eeuw, toen in opdracht van de nationale overheid heel Nederland in kaart werd gebracht. In 1832 was dit werk gereed en kon het Kadaster —als beheerder van de gegevens— worden opgericht. De tentoonstelling 'Kadaster in kaart' toont niet alleen de geschiedenis van landmeters en kaartenmakers, maar ook twee eeuwen technische ontwikkeling en de moderne manier van werken van het Kadaster.

Kadaster in Kaart, Historisch Museum Apeldoorn, Raadhuisplein

8, Apeldoorn. Tel: 055-5788429. Open: dinsdag t/m zaterdag van 10.00 - 17.00 uur, zondag 13.00 - 17.00 uur.

JAARBOEK SWD

De Stedelijke Woningdienst Amsterdam (SWD) heeft haar activiteiten in 1998 gebundeld in het jaarboek. In vogelvlucht wordt de stand van za-

ken in 1998 op de verschillende beleidsterreinen van het bouwen en wonen in Amsterdam beschreven. Naast informatie over de organisatie wordt er aandacht besteed aan de woningproductie, de woningkwaliteit, het beleid van de dienst, wonen in combinatie met zorg, stedelijke vernieuwing en de internationale projecten van de SWD.

Stedelijke Woningdienst Amsterdam, Postbus 1900, 1000 BX Amsterdam, tel: 020-5527511, fax: 020-5527177, internet: www.swd.amsterdam.nl

UITPLAATSING BEDRIJVIGHEID

In veel Nederlandse steden is nog bedrijvigheid gevestigd op lokaties die eigenlijk ongeschikt zijn voor deze bedrijven. Voor zowel het bedrijf als de gemeentelijke overheid is uitplaatsing naar een lokatie buiten de stad de beste oplossing. Toch komen dergelijke initiatieven maar moeizaam van de grond. In praktijk lopen de betrokkenen aan tegen problemen van financiële, planologische en praktische aard. Waar moeten deze bedrijven worden gevestigd? Hoe past uitplaatsing in het investeringsbeleid van de onderneming? En met name: wie draait er uiteindelijk op voor de kosten? Deze vragen komen aan de orde op 10 november tijdens de studiedag *Uitplaatsing van bedrijvigheid uit stedelijk gebied georganiseerd*. De studiedag is te bezoeken in Amsterdam.

Informatie en aanmelden: Nederlands Studie Centrum, tel: 010-2073333, fax: 010-4550755. Kosten f995 (excl. BTW).

INDIVIDUEEL HUURBELEID

Vrijwel alle woningcorporaties in Nederland voeren een objectgericht huurbeleid, waarin de huur primair wordt bepaald door de kwaliteit. De jaarlijkse huuraanpassing wordt daarbij gebaseerd op de combinatie van prijs-kwaliteitverhouding en marktpositie van de woning. Peter Boelhouwer en Joris Hoekstra van het Onderzoeksinstituut OTB hebben in opdracht van de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) een voorstudie uitgevoerd naar de voor- en nadelen van individueel huurbeleid. Corporaties die individueel huurbeleid toepassen, nemen bij de vaststelling van de huur (aanpassing) mede het inkomen van de bewoner als uitgangspunt. De onderzoekers concluderen dat individueel huurbeleid binnen het huidige volkshuisvestingsstelsel voornamelijk meer nadelen dan voordelen biedt.

Boelhouwer, P.J. en J.S.C.M. Hoekstra, Voorstudie Individueel Huurbeleid. Het rapport maakt deel uit van het SEV-experimentenprogramma Het Nieuwe Huren en is te bestellen bij de SEV, tel: 010-2825055, f20.

NIEUW STADSHART LELYSTAD

De gemeenteraad van Lelystad heeft onlangs ingestemd met de structuurvisie Centrale Zone. Het stadscentrum van Lelystad verandert de komende tien jaar sterk van karakter. De plannen voorzien onder meer in de aanleg van een markant theater, een parkwijk en een groene stadswal met statige bomen. Een forse uitbreiding van winkels, kantoorruimte en woningen moet zorgen voor een levendig stadshart. Het tempo van deze ontwikkelingen hangt af van de economische situatie en de groei van de bevolking. De investeringen in de Centrale Zone bedragen ruim 200 miljoen gulden uit publieke gelden; een veelvoud daarvan moet van particuliere investeerders komen. Het Masterplan Stadshart Lelystad wordt uitgevoerd in een constructie van publiekprivate samenwerking.

GROOTHANDEL

In 1997 waren de 53.000 groothandelsondernemingen (tien procent van het totale aantal ondernemingen) goed voor 373 miljard gulden omzet (zesentwintig procent van de totale omzet). Het promotieonderzoek van Charlotte Riemers naar de dynamiek in de groothandel heeft een ruimtelijke en functionele invalshoek. Vanuit de ruimtelijke invalshoek wordt ingegaan op vragen als waar de groothandel zich in Nederland bevindt, welke dynamiek zich

in het ruimtelijke spreidingspatroon heeft voorgedaan, wat belangrijke locatiefactoren van de groothandel zijn en welke verschillen er zijn te onderscheiden in spreidingspatroon tussen verschillende groothandelbranches. Dit wordt weergegeven in kaarten. Vanuit de functionele invalshoek wordt de betekenis van de groothandel voor de Nederlandse economie beschreven. Er wordt ingegaan op belangrijke ontwikkelingen in de goederenstroom zoals schaalvergroting, just-in-time en eventuele uitschakelingstendensen van de groothandel.

Functionele en Ruimtelijke Dynamiek in de Groothandel (NGS 254, ISBN 90-6809-276-6) is te bestellen bij de faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen, t.n.v. mw H. Redeker, Postbus 800, 9700 AV Groningen, tel: 050-3633892, fax: 050-3633901, onder vermelding van 'proefschrift C. Riemers', kosten: f45,- (incl. portokosten).

DE VERNIEUWDE STAD

Op donderdag 18 november 1999 organiseert de onderzoeksschool NETHUR in Utrecht haar jaarlijkse Stadsdag met het thema: *De Vernieuwde Stad*.

De deelnamekosten bedragen f100,-, inclusief lunch, koffie en thee. Meer informatie is verkrijgbaar bij het bureau van de onderzoeksschool, tel: 030-2534054, email: net-hur@geog.uu.nl.

RECREATIE EN GROEN

'Recreatiemogelijkheden in de directe woonomgeving zijn belangrijk', schrijft staatssecretaris Faber van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij in het voorwoord van de brochure *Recreatie en groen, voorbeelden dicht bij huis*. In opdracht van het

Ministerie verrichtte de Stichting Recreatie, Kennis- en Innovatiecentrum een studie naar vijf voorbeeldprojecten van recreatie en groen in de stad. Deze voorbeelden moeten als inspiratiebron dienen voor andere projecten. De brochure sluit af met een aantal aanbevelingen.

Brochure en (uitgebreider) rapport zijn te verkrijgen bij de Stichting Recreatie, tel: 070-4275454.

VASTGOED BIJ LUCHTHAVENS

Op vrijdag 19 november wordt het congres *Vastgoedontwikkeling rond luchthavens* georganiseerd. Tijdens het congres is er speciale aandacht voor de stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen van kantoren en bedrijventerreinen op luchthavens. Daarnaast wordt aan de hand van de twee praktijkvoorbeelden Schiphol en Beek, de herbestemming van luchthaventerreinen toegelicht. Het congres vindt, vanzelfsprekend, plaats op luchthaven Schiphol: museum De Aviodome.

Aanmelding: Nederlands Studie Centrum, tel: 010-2073333. Kosten f995,- excl. BTW.

TELE- EN THUISWERK

Tele- of thuiswerk kan een essentiële bijdrage leveren aan het terugdringen en spreiden van het autogebruik. Veel forensen spreekt deze werkvorm ook wel aan. Toch zijn er maar weinig die er daadwerkelijk aan beginnen. Met name bij leidinggevenden bestaat weerstand tegen de invoering van deze maatregel. Henk Spittje promoveerde aan de Rijksuniversiteit Groningen op de invloed van tele- of thuiswerken op het activiteitenpatroon en het verplaatstingsgedrag. Als twee miljoen Nederlanders één dag per week zouden tele- of thuiswerken, dan zou dit theoretisch een reductie van de mobiliteit kunnen betekenen van 38 miljoen kilometers per werkweek. Uitgedrukt in tijd betekent dit een besparing van zo'n 635.000 uur per werkweek. Daarnaast wijst het onderzoek van Spittje op nog een voordeel van het thuiswerken. Door regelmatig thuis te werken wordt de productiviteit van de werknemer groter, want telewerkers ruimen ook buiten kantoor tijd in voor hun werk.

Henk Spittjes, De invloed van tele-/thuiswerken op het activiteitenpatroon en het verplaatstingsgedrag. Van synchronisatie naar flexibilisatie? Groningen, 1999, ISBN 90-9012720-8.

DUURZAAM RENOVEREN

Duurzame woningbouw is niet meer weg te denken uit de bouwwereld. Ook duurzaam woningbeheer staat steeds meer in de belangstelling. Gerda Klunder van het onderzoeksinstituut OTB onderzocht de bruikbaarheid van het Nationaal pakket Beheer voor renovatiepraktijk. De voorbeeldstudie richt zich op een vroegnaoorlogse portieketagecomplex in Den Haag. Zij concludeert dat pakket voldoende alternatieven voor milieuvriendelijke renovatie

biedt en tot een aanzienlijke milieuwinst leidt.

De publicatie is te bestellen bij Delft University Press: 015-2783254, prijs: f50, ISBN 90-407-1873-3.

NIEUWE DORPEN

De publicatie *Nieuwe dorpen op nieuw land* geeft een overzicht van de ontwikkelingsgeschiedenis van de dorpen in de IJsselmeerpolders. Deze nieuwe dorpen waren in eerste instantie bedoeld als verzorgingskernen voor het modern ingerichte omliggende agrarisch gebied. Landbouwkundige, sociaal-maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen tastten in de loop der jaren echter niet alleen de agrarische bestemming van de polders aan, maar ook het bestaansrecht van de geplande nederzettingen. De 'polderinrichters' waren daarom genoodzaakt zich te bezinnen op de functie(s) en de outillage van de dorpen. Aanpassing van plannings- en bouwactiviteiten waren daarvan het gevolg. Het begrip 'leefbaar dorp' deed zijn intrede. In het boek wordt aandacht besteed aan personen en instellingen die betrokken waren bij de polderinrichting en hun invloed op de ideeën omtrent de bewoning en vormgeving van het nieuwe land. Daarnaast wordt de totstandkoming beschreven van de dorpenpatronen en de plannen voor de negentien gerealiseerde dorpen. **'Nieuwe dorpen op nieuw land' telt 336 pagina's en kost f59,50. Het is te verkrijgen bij Uitgeverij de Twaalfde Provincie, postbus 73, 8200 AB Lelystad, tel: 0320-223125, fax: 0320-222661.**

WONINGMARKT VERRUIMD

De woningmarkt in Nederland is de laatste vier jaar verruimd; het kwantitatieve woningtekort is in die periode met dertig procent gedaald. Tegelijkertijd is er onder woningzoekenden een toenemende vraag naar meer kwaliteit. Het percentage huurders dat de huurwoning wil kopen is zeventwintig. Dit zijn enkele belangrijke eerste uitkomsten van het Woningbehoefte Onderzoek (WBO) 1998 van het ministerie van VROM en het CBS. De resultaten van het WBO 1998 zullen door het ministerie van VROM worden gebruikt bij het opstellen van de Nota Wonen, de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en het herijken Vindex. De boekpublicatie met kerncijfers uit het nieuwe WBO verschijnt in het najaar van 1999.